

Từ ấy

A. Nội dung tác phẩm

Từ ấy trong tôi bừng nắng hạ
Mặt trời chân lí chói qua tim
Hồn tôi là một vườn hoa lá
Rất đậm hương và rộn tiếng chim...

Tôi buộc lòng tôi với mọi người
Để tình trang trải với trăm nơi
Để hồn tôi với bao hồn khổ
Gần gũi nhau thêm mạnh khối đời.

Tôi đã là con của vạn nhà
Là em của vạn kiếp phôi pha
Là anh của vạn đầu em nhỏ
Không áo cơm, cù bất cù bơ...

B. Tìm hiểu tác phẩm

1. Tác giả

*Tiểu sử:

- Tô Hữu (1920 – 2002), tên khai sinh là Nguyễn Kim Thành.
- Thời thơ ấu: Sinh ra và lớn lên trong gia đình Nho học ở Huế, vùng đất cổ đô thơ mộng còn lưu giữ nhiều nét văn hóa dân gian.
- Thời thanh niên: Sớm giác ngộ cách mạng, hăng say hoạt động và đấu tranh cách mạng, trải qua nhiều lần tù ngục.

- Sau đó, Tố Hữu liên tục giữ nhiều chức vụ quan trọng trong bộ máy lãnh đạo của đất nước, đặc trách mặt trận văn hóa văn nghệ.

***Sự nghiệp văn học:**

- Phong cách nghệ thuật:

+ Nội dung thơ Tố Hữu là thơ trữ tình – chính trị, gắn bó và phản ánh chân thực những chặng đường cách mạng đầy gian khổ, hi sinh và những chiến công. Thể hiện lẽ sống, lí tưởng, tình cảm cách mạng của người Việt Nam hiện đại.

+ Nghệ thuật thơ Tố Hữu thể hiện ở phong cách trữ tình chính trị, đậm đà tính dân tộc.

- Các tập thơ tiêu biểu: *Từ ấy* (1937 – 1946), *Việt Bắc* (1947 – 1954), *Gió lộng* (1955 – 1961), *Ra trận* (1962 – 1971), *Máu và hoa* (1972 – 1977), *Một tiếng đờn* (1978 – 1977), *Ta với ta* (1992 – 1999)...

- Ông được tặng thưởng Huân chương sao vàng năm 1994; Giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật năm 1996 và Giải thưởng văn học ASEAN 1999.

⇒ Tố Hữu là nhà thơ lớn của dân tộc, là “lá cờ đầu của thơ ca cách mạng” Việt Nam hiện đại.

2. Tác phẩm

a. Xuất xứ:

- Bài thơ *Từ ấy* nằm trong phần *Máu lửa* của tập thơ “*Từ ấy*”.

- Tập thơ *Từ ấy* là tập thơ đầu của Tố Hữu, gồm có ba phần: *Máu lửa*, *Xiềng xích*, *Giải phóng* (1937 – 1946).

b. Hoàn cảnh sáng tác: Bài thơ ghi lại những cảm xúc, suy tư sâu sắc khi Tố Hữu được đứng vào hàng ngũ của Đảng, viết vào tháng 7/1938.

c. Thể thơ: Thơ bảy chữ.

d. Phương thức biểu đạt: Biểu cảm

e. Ý nghĩa nhan đề:

- Đánh dấu mốc son chói lọi trong cuộc đời hoạt động cách mạng của nhà thơ Tố Hữu.

- Thể hiện niềm vui sướng hân hoan của nhà cách mạng trẻ tuổi lần đầu tiên bắt gặp lí tưởng của Đảng, của cách mạng và nguyện dâng thân vào con đường máu lửa ấy.

f. Bố cục: 3 phần

- Khổ 1: Niềm vui sướng, say mê khi bắt gặp lí tưởng của Đảng.

- Khổ 2: Nhận thức mới về lẽ sống.

- Khổ 3: Sự chuyển biến sâu sắc trong tình cảm.

g. Giá trị nội dung: Bài thơ thể hiện sâu sắc niềm vui sướng của nhà thơ khi được đón nhận lí tưởng cộng sản, những nhận thức mới về lẽ sống cũng như những chuyển biến trong nhận thức và hành động của Tố Hữu.

h. Giá trị nghệ thuật:

- Hình ảnh tươi sáng, giàu ý nghĩa tượng trưng; ngôn ngữ gợi cảm, giàu nhạc điệu; giọng thơ sáng khoái; nhịp thơ hăm hở ...

- Cách dùng hình ảnh ẩn dụ đầy sáng tạo; cách nói trực tiếp khẳng định.

C. Đọc hiểu tác phẩm

1. Niềm vui sướng, say mê của nhà thơ khi đón nhận lí tưởng của Đảng Cộng sản

Từ ấy trong tôi bừng nắng hạ

Mặt trời chân lí chói qua tim

Hồn tôi là một vườn hoa lá

Rất đậm hương và rộn tiếng chim

- Với giọng thơ trữ tình, đắm thắm, tha thiết, niềm vui đến với lí tưởng được diễn tả không trừu tượng mà trong những hình tượng đẹp và gợi cảm.

- Hình ảnh **nắng hạ** là hình ảnh ẩn dụ thể hiện, ca ngợi lí tưởng cộng sản như nguồn sáng bừng lên trong tâm hồn nhà thơ.

- Câu thơ thứ hai với hình ảnh **Mặt trời chân lí** đã cho người đọc cảm nhận rõ ràng hơn về ân tình của nhà thơ đối với Đảng, với Cách mạng.

- **Mặt trời chân lí chói qua tim**: Nhấn mạnh lí tưởng mới không chỉ tác động về mặt nhận thức mà còn tác động về mặt tình cảm, tâm hồn và làm cho trái tim ấm nóng.

- Tác giả tiếp tục sử dụng ẩn dụ và so sánh trực tiếp: **Hồn tôi là một vườn hoa lá – Rất đậm hương và rộn tiếng chim**. Hai câu thơ với lối thơ vắt dòng quen thuộc của thơ mới lúc bấy giờ đã khẳng định tâm hồn nhà thơ như đang bùng dậy, dâng tràn sức sống; từ âm thanh, màu sắc, đến mùi vị đều toả ra sự hoà hợp, tràn trề và rộn rã.

2. Nhận thức mới về lẽ sống

Tôi buộc lòng tôi với mọi người

Để tình trang trải với trăm nơi

Để hồn tôi với bao hồn khổ

Gần gũi nhau thêm mạnh khối đời.

- Từ **buộc** không có nghĩa là bắt buộc, miễn cưỡng mà tự ràng buộc, gắn bó và tự giác.

- **Để, trang trải** là những động từ chỉ tác động có đối tượng, nhà thơ nguyện đem tất cả tình cảm hướng về con người ở khắp mọi nơi.

→ Tạo ra khả năng đồng cảm sâu xa với từng con người cụ thể.

⇒ Lẽ sống ở đây là nhận thức mối quan hệ giữa cá nhân, bản thân cái **tôi** của nhà thơ với mọi người, với nhân dân quần chúng. Đó là quan hệ đoàn kết gắn bó thân thiết, chặt chẽ để làm nên sức mạnh trong đấu tranh cách mạng.

- Hai dòng cuối khổ hai làm rõ thêm tình yêu thương con người của nhà thơ: **Để hồn tôi với bao hồn khổ/ Gần gũi nhau thêm mạnh khối đời**. Ở đây, tình yêu thương con người không mang tính chung chung mà là tình cảm cụ thể, là sự quan tâm, gắn bó chân thành đối với quần chúng lao khổ.

- Từ **với** diễn tả sự sát cánh, gắn bó giữa tác giả với những kiếp người trên.

→ Tạo nên khối đoàn kết, một sức mạnh cùng phấn đấu vì mục đích chung.

- Hình ảnh ẩn dụ: **khối đời** gọi người đọc liên tưởng đến khối người đông đảo cùng cảnh ngộ đang chung sức, chung lòng với nhau.

⇒ Tóm lại, nhà thơ hướng về cuộc đời, con người không chỉ bằng nhận thức mà còn bằng tình cảm hữu ái giai cấp. Sự xuất hiện của từ **để** lặp lại ở đầu dòng khiến nhịp thơ đến đây trở nên dồn dập hơn.

3. Sự chuyển biến sâu sắc trong tình cảm

Tôi đã là con của vạn nhà

Là em của vạn kiếp phôi pha

Là anh của vạn đầu em nhỏ

Không áo cơm cù bất cù bơ...

- Khổ thơ ghi nhận những chuyển biến sâu sắc tình trong tình cảm của Tố Hữu đó là hướng về những con người bị áp bức, thiệt thòi.
- Điệp từ **là** xuất hiện tạo cho lời của khổ thơ thành lời khẳng định chắc nịch về quyết tâm gắn bó với quần chúng lao khổ.
- Nhà thơ khẳng định phải đến với những con người ấy và xác định rõ ràng vị thế của mình trong đại gia đình lớn ấy qua các cụm từ **là con, là em, là anh** – những danh xưng khẳng định tình cảm nhà thơ dành cho quần chúng bị áp bức là thứ tình thân yêu ruột thịt như thành viên trong gia đình, tình hữu ái giai cấp, không phải là loại tình cảm ban ơn, thương hại.

D. Sơ đồ tư duy

